

DR KENÉZ-KURLÁNDER EDE
SZEMLÉJE

SZOMBAT

A debreceni választás tanulságai

Babay József elmondja a zsidó
bognár esetét — A Virradat fur-
csa támadása — Zsolt Béla és
Rabbi Akiba — Különös kitérésí
ok — Bismarck vizilengyelei —
A Szabad egyetem megnyitása
Olvasom ... Nem olvasom ...!
Szines riportok, hírek stb. stb.

X. évfolyam, 22. sz.

1937. november 1

A címlap BERÉNY RÓBERT rajza

A Magyar Zsidó Szabadegyetem megnyitása

Ez év október 25-én, hétfőn este nyitották meg a Pesti Izr. Hitközség magyar zsidó szabadegyetemi előadássorozatának hatodik tanévét a Goldmark-teremben, amelyet ez alkalommal a hallgatóság teljesen megtöltött. Dr. *Barna Károly*, a Pesti Izr. Hitközség kulturálójára, nagyhatású megnyitó beszédében melegen üdvözölte a szabadegyetem lelkes hallgatóságát, ismertette azokat a célkitűzéseket, amelyek a szabadegyetemet a tanév összeállításánál vezették. Behatóan foglalkozott e tanévi előadások szellemének ismertetésével, majd megemlékezett Don Izsák Abarbanel születésének ötszázadik évfordulójáról, vázolta Abarbanel jelentőségét, végül üdvözölte *Stern Samu* elnököt és felkérte előadása megtartására.

Stern Samu „Az ifjúság problémája” címen tartott előadást a jelenlevők feszült figyelmével.

Mindenekelőtt kifejezést adott annak, hogy miért választotta előadása tárgyául az ifjúság problémájának tárgyalását. Nem az aktualitás kedvéért, hisz a szabadegyetem pódiuma nem a napi kérdések tárgyalásának helye — írásaink és a zsidó világszemlélet alapján foglalkozik a kérdéssel. Szentírásunk soha nem követeli, hogy „szeresd gyermekeidet” — ez a parancs benne él a zsidó lélekben kifejezetlenül is; az aggodás a gyermekekért, a gyermekek jövőjéért a zsidóság legnagyobb problémája volt mindig, akár a hagyományos irodalomban vizsgáljuk ezt, akár a történelem során. A multak számtalan példája és a történelem mutatja, hogy a legmosztóhább viszonyok és megpróbáltatások között ki tud fejlődni a nemes törekvés. Ez a tudat pedig erőt adhat a reményre. A mult sokszor sötétebb volt, mint a jelen esettség, mégis célhoz jutott az igaz törekvés. Nem kétséges, igen nehéz a mának sok nagy akadályán átjutnia a fiatalságnak, de számolnunk kell azzal, hogy az ifjúság problémája egyben az öregek problémája. Az ifjak és öregek mindig együtt haladtak az uton, most is ez a helyzet. Az if-

júság gondjai az öregek gondjának elsejét képezik. Ezért is helyezte a magyar zsidóság programja centrumába az ifjúság ügyét és ezért valósítja meg nagy ifjúsági programját a fiatalság minden korosztályában. A kérdés megoldására vonatkozólag nagyon nehéz a helyes választ megtalálni, mindenekelőtt azonban fontos, hogy az ifjúság jól készüljön fel az életre, tanuljon és dolgozzék sokat. Ne a diploma lebegjen előtte, mint cél — inkább ipart tanuljon és főleg nyelveket, mert ezek azok az eszközök, amelyek legjobban elősegítik boldogulását. Legfőképpen pedig hittel és bizakodással tekintsen a fiatalság a jövőbe, mert mellette állanak az öregek és segítik célbajutását.

Stern Samu mélytartalmu előadása után dr. *Hevesi Simon* vezető-főrabbi «Hit és kételkedés» címen tartott mélyenszántó vallásfilozófiai előadást, amelyben kutatva az élet titkát és számolva a modern tudomány fejlődésével, kritikával illette azokat a tévtanokat, amelyek a vallás igaz tanításaitól akarnak eltéríteni és mindenféle alakoskodással a legegyszerűbb számítások helyett kételkedésbe visznek. Befejezésül a Mídrás hagyományos tanításával bizonyította a vallás tanításainak igazságát.

MEGHIVÓ

Az Izr. Magyar Irodalmi Társulat 1937. október 31-én, vasárnap d. e. 11 órakor a Pesti Izr. Hitközség Goldmark-teremben *Kóbor* Tamás 70. születésnapja alkalmából tartandó ünnepi ülésére. — Tárgysorozat: Wertheimer Adolf elnöki megnyitója. Az ünnepeltet üdvözlük: az Orsz. Izr. Iroda nevében *Stern Samu* magy. kir. udvari tanácsos, elnök; az Otthon Írók és Hírlapírók Köre és a Magyar Ujságírók Egyesülete nevében *Márkus Miksa* m. kir. udv. tanácsos, elnök; a Kritikusok Szindikátusa nevében *Kárpáthy Aurél* elnök; a Magyar Szinpadai Szerzők Egyesülete nevében *Mohácsi Jenő* ftitkár. *Wertheimer Adolf* elnök; *Dr. Szemere Samu*, az IMIT felolvasó bizottságának alelnöke.

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

A debreceni választás után

A debreceni főrabbi-választás szerencsésen lezajlott. Két héttel ezelőtt a közgyűlés megválasztotta az előjáróság jelöltjét: dr. *Silberstein Adolf* siklósi főrabbit, de a nagygyűlés visszautasította. Most azután az előjáróság kandidálta ellenjelöltjét: dr. *Weisz Pál* hódmezővásárhelyi főrabbit és a nagygyűlés hozzájárult. A felekezeti lapok egy része két héttel ezelőtt dicsőítette dr. *Silberstein Adolfot*, mint dr. *Weisz Pál* legyőzőjét, most valószínűleg az ellenkezőjét fogja irni.

Tulajdonképen az egész eset helyi érdekű volna, de mégis az ország összes hitközségére vonatkozó mozzanat és tanulság van benne. A Szombat már hónapokkal ezelőtt irt arról, hogy a hazai haladó zsidóság szellemi vezéreinek nagyon kell ügyelniük arra, hogy olyan férfiak, mint boldogult dr. *Schlesinger* debreceni főrabbi, akiben igazi vallásosság, nagy tudás, egyéni kitűnőség és modern műveltség egyesült, szukrescenciát kapjon.

Most megtörtént az utódlás.

Reméljük, hogy egészen szerencsésen. De az mégsem szerencsés, hogy két héten belül ugyanaz az előjáróság két jelölt fölött szavaztat. A bizonyos mértékben kellemetlen utóíz azt mutatja, hogy a pesti rabbiválasztás jobb. Amikor 30 és egynéhány évvel ezelőtt a pesti hitközség rabbit választott, az összes meghívottakat jelölteknek nyilvánította, akik közül kettőt megválasztanak.

De ettől eltekintve, a debreceni választás megmutatta, hogy a mai viszonyok mellett a statusquo hitközségi szövetségnek tulajdonképen nincs sok értelme. A Szövetség elnökségében a hazai zsidóság két reprezentáns főrabbija foglal helyet: *Feigl* gyöngyösi és dr. *Bernstein* nyiregyházi főrabbi. Az egyik képviseli a jesivai nevelést, a másik a szeminárium neveltje. A Szövetségnek példát kellett volna statuálni arra nézve, hogy ezt a két főrabbit bevonják a tanács-

kozásba és csak ezek után ejtik meg a jelölést. Ha ez megtörtént volna, bizonyára nem állott volna egymással szemben a vezető kisebbség és a tagok zöméből álló nagygyűlés. A debreceni választásnak országos ta-

nulságát az adja meg tehát, hogy a jelöléseknél a rabbiság grémiumának legalább tanácsadói szerepet kell adni. A rabbiválasztást nem szabad teljesen laikus szempontok szerint meg ejteni.

Ez is ok a kitérésre?

A Magyarság hosszú cikkben beszél meg egy kiskunfélegyházi keresztény vallásra tért könyvkereskedőnek könyvét, amelyben ez elmondja, miért hagyta ő ott ősei hitét. A cikk kiemeli, hogy a konvertita akkor ütközött össze a zsidó vallással, amikor nagyanyja temetése alkalmából megkérdezte a szertartást végző rabbit: miért kell a zsidóknak a templomban feltett kalappal imádkozniok; amire ő azt felelte: azért fiam, mert a keresztények levett kalappal imádkoznak, ha ők feltennék a kalapot, nekünk le kellene vennünk, mert a zsidóknak sohasem szabad azt csinálniok, amit a „gojok” nak! Tegyük fel azt az esetet, hogy egy okosabb rabbival találkozott volna és azt mondta volna neki: „Fiam, a Bibliában Mózes befedi az arcát, amikor isteni kinyilatkoztatásban lesz része, nálunk tehát a tiszteletadás egy neme az arc betakarása, ami a régi öltözet mellett egyértelmű volt a fej befedésével. -- A tiszteletadásnak ezt a nemét látjuk ma is; a katona tisztelgése alkalmából felveszi a csákóját. Nekünk meg kell tartanunk a hagyományainkat, amennyire csak lehet. Ez nem csu-

pa negativum, a külvilággal szemben, mert hisz a keleti országokban. ahol a nemzsidók is turbánosan vannak a templomban, mi megmaradunk a földött főnél. Vajjon, ha a mi emberünk, akiről a Magyarság szól, ilyen értelmes felvilágosítóval találkozott volna, akkor nem keresztelkedett volna ki? Valószínűleg: igen! De ez az egész eset emlékeztet a régi zsidó anekdótára: „A szegény zsidó elmegy a gazdag zsidó konyhája mellett és onnan elemel egy levágott tyúkot. Rájönnek, a házigazda elé viszik. aki kérdőre vonja. A szegény azzal mentegetődzik: „Láttam, hogy rituális szempontból nem egész kóser a tyúk és ezért, tekintettel arra, hogy a konyhában nem volt cseléd, el akartam vinni Önhöz. Az illető erre azt mondta: „A kifogás jó, de ezért maga mégis egy tolvaj.”

Olvasom

A hirhedt Georg Kareski palesztinai útját kellemetlen incidensek zavarták meg. Ahol csak felismerték, mindenütt parázs tüntetést rendeztek ellene, úgy, hogy a jeles úr gyakran alig tudott elmenekülni a tettleges inzultusok elől.

Megjött a hid

Irta: BABAY JÓZSEF

(Dr. Kenéz-Kurländer Ede szerkesztő urnak)

Kedves Barátom!

Estenkint, csendes esti borozgatás közben, amikor Noé apánk nedüjével kiöblögetjük szívünk falán a bánat abroszáit, el-elmésélgetünk csodálatos és titkokat rejtető dolgokról, amelyek nyitja az egekben van s értelme mégis a léleké. Te is mesélgettél nekem bibliai, szent életet és csodákat megért zsidó férfiakról, én is szőttem a szó fonalát öreg, Pannoniát járó szerzetesekről, akiket olyan egész szívvel szeretek. Most, gondolkodván, a régiekről eszembe jutott Galitzenstein bácsi, aki „izraelita“ szokások ellenére — bognár mesterséggel kereste kenyerét. Szóljunk úgy, ahogy van, zsidó bognár kevés volt eddig hazai földön s már az sem közönséges dolog, ahogy Galitzenstein úr bognár lett. Örökbefogadás útján. Galitzensteint ugyanis korai árvasággal sújtotta a sors. Talán két éves volt, amikor magához vette Lisznyai Gáspár bognármester, mondván:

— Ha már itt született Salamon a házamban, legyen a neveltem. . .

Történetesen a Salamon mamája éppen Lisznyaiéknál szomszédolt boldog terhességben, amikor egyszerre rosszul lett. Bevitték a nagyszobába, hadd dőljön le kicsit a diványra. Így is volt. Fél óra múlva már egy kicsi gyerek visitozott a diványon, Salamon,

az újszülött. Két évre rá elérvult szegény. Így került a bognármesterhez, kitanulta a mesterséget és gyártott kocsit, kereket, löcsöt. És ő örökölte a műhelyt Lisznyai ur halála után . . .

Egy haragos tavaszi napon bekopogott a vén műhelybe Csörsz Ábris, a kisváros leggazdagabb és leggőgösebb embere.

— Nézzé, Galitzenstein, — pökte a hangos szót rőt bajusza alól, — igen korhadt a hid a házam előtt. Tavasz van, ilyenkor meg-megárad ez a bolond utca-árok, erős hid kell rája. Tud hidat ácsolni?

— Már mér ne, tekintetes ur?

— Hát akkor csinálja.

Megalkudtak. Galitzenstein igen ékes kis hidat „bognárolt“, szépen faragott padlókkal és gömbölyű korláttal. El is rekesztette, fel is állította. Csörsz Ábris az ablakba könyökölve nézte ezt az „ipari szépmiveletet“, s amikor állt a hid, kiszólt Galitzensteinnak:

— Most nincs itthon pénz, jöj-jön el csütörtökön.

Mert a gazdag és gőgös Csörsz rettenetes nehezen fizetett.

— Szent Isten, — rémüldözött Galitzenstein bácsi, — pénteken lejár egy váltóm a járási takarékbán. Ha ez az ezüstrágó nem fizet, óvatolnak.

Csütörtök este átkullogott hiitel. De Csörsz ur valósággal kidobta.

— Nem vagyok én jó pénz egy ilyen vacak kis hidra? Miféle zsi-

daja kegyed a kisvárosnak, hogy hajt, mintha nem lenne jó helyen a pénze. Szedje az irháját, érti-e?

Galitzenstein bognár hihetetlen keserűséggel ballagott haza. Ő az utca alján lakott, ahol fordul az árok éles ívben a Gráblik felé. Csörsz ur fenn, az utca büszke elejen.

Leszállt az éjszaka, befeketedett a világ. A zsidó bognárt még hajnalajt is forgatta a gond. Nem tudott aludni. Egyszerre csak arra riadt fel végre leszállni kezdő álmából, hogy irtózatos zivatar döntgeti odakünn a várost. Szakad a cserép a tetőkről, üvölt a szél, csapkod a villám és úgy zuhog az eső a tavaszi, kövér fellegek-ből, mintha kádakkal öntenék. Kikémlelt. Az utcaárok már színültig dagadt és rohant benne a víz. Két borzalmas erejű óra következett. Az árok felduzzadt folyóvá, gerendákat, galyakat, leszaggatott faszindelyeket hengergetett piszkos víze.

Egyszerre recsegés-ropogás halatszott. Szinte megrázkódott az egész bognárház. Galitzenstein is kirohant.

— Szent Isten, Záli, gyere csak! Megjött a hid!

Igy is volt. A gögös Csörsz háza előtt feltépte a vad ár az új hidat és hazahozta a bognármesterhez... Itt megakadt a fordulóban s nem akart tovább vándorolni...

Délelőttre kitisztult.

A vaskos sarat taposva megjelent a bognárműhely ablaka alatt György úr.

— Hé! Mester úr!

Galitzenstein kinyitotta az ablakot.

— Mit kíván a tekintetes úr!

— Idehozta a hidamat ez a piszok árokvíz, hozza vissza, de tüstént.

— Viszem, viszem, ha kifizeti az árát.

Mit tehetett Csörsz úr? Fizetett. Péntek volt.

Galitzenstein úr olyan boldogan sietett a takarékbá, hogy kiváltsa a váltót, ahoggy még soha.

Hát ilyen kifürkészhetetlenek az Isteni Gondviselés útjai. Zsidókkal és Jézus-hitűekkel egyaránt. Amiből azt következtetem, hogy a menybéli hatalmak nem ismernek vallásfelekezeti türelmetlenséget.

A Virradat és a Szombat

A „Virradat“ című lap október 24-iki számában a következőket lehet olvasni:

„Rendkívül érdekes előadást tartott a napokban Nyékhegyi István dr., az Emericana Kárpátia törzsében „A sajtó a zsidóság szolgálatában“ címmel.

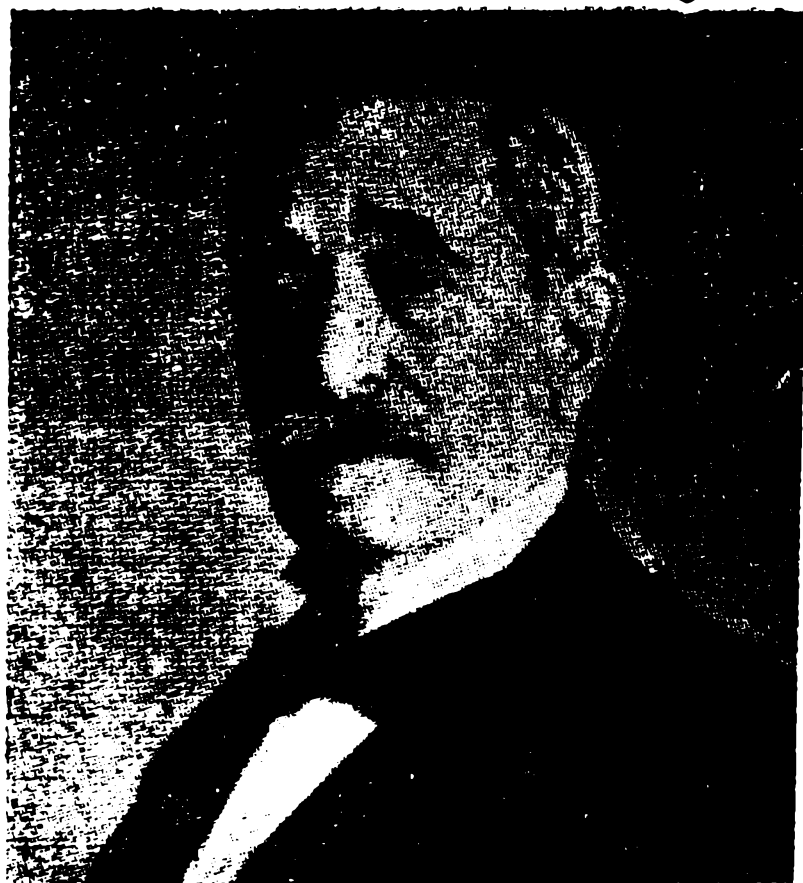
— Nincs nemesebb hivatás az ujságírói hivatásnál — X. Pius pápa deklarációjával kezdte előadását Nyékhegyi István dr., majd időbeli sorrendben közölte előadásában a liberális-zsidó sajtó fokozatos előretörését és napjainkban sem szünő térhódítását.

— 1910-ben egy Kenéz-Kurländer Ede dr. nevű szerkesztő kiadásában megjelent „Szombat“ című zsidó ujság már tüzes cikkekben állott a zsidó szabadságművelés mellé. Nyíltan hangoztatta, hogy Magyarországon a sajtó elzsidósodása elkövetkezett és tulajdonképpen „a zsidó szellem a modern haladás megtestesítője, dacára minden klerikális macskazenének“ — hangoztatta ez a zsidó orgánus.

Nem óhajtok a tudós felolvasásával vitába szállni, még helyreigazítást sem küldök be. Fenti sorokat soha le nem irtam. Ez tudatos, vagy tudatlanságból eredő meghamisítása a tényeknek. De annyit mégis illik tudni a Virradatnak (ezt joggal elvárhatom), hogy a Szombat tiz éves. 1910-ben tehát nem létezett. — Oportet esse memorem.

Nagy ünnepség a 85 éves Krámer Miksa tiszteletére

A napokban töltötte be *Krámer Miksa*, a Chevra Kadisa elnöke 85-ik születési évét. Ebből az alkalomból meleg ünnepségekben részesítette őt a Chevra Kadisa előjárósága, képviselőtestülete, valamint a tisztikar. A Chevra Kadisa *Széfer Tórá*t iratott tiszteletére és annak öröme, hogy elnöke szellemi és testi frissességben érte meg 85-ik születésnapját, szombat délelőtt avatta az új Tórá a hívők ezreinek jelenlétében. Az avató ünnepségen részt vett a hitközség előjárósága teljes számban *Stern Samu* udv. tan. hitközségi és Országos irodai elnök vezetése alatt. Ott volt a Chevra Kadisa előjárósága teljes számban, valamint a képviselőtestület csaknem teljes számban. Az új Tórá mennyezet alatt hozta dr. *Fischer Gyula* főrabbi a Szentegylet előjáróságának tagjaitól kísérve, amelyet a Dohány-templomban a hitközség előjárói, valamint templomi előjárói által vitt összes Tórák fo-

A 85 éves krámer Miksa

gadtak. Az új Tórá *Stern Samu* elnök vette át és vitte fel az oltárra, ahol *Krámer Miksa* elnök a Chevra Kadisa két alelnökétől: dr. *Dési Gézá*tól és *Lunzer Páltól* kísérve fogadta. Az avatási szertartást dr. *Hevesi Simon* vezető főrabbi végezte, aki szívbe markoló és lelkeket megindító beszédben méltatta a Tórának és a Chevra Kadisának jelentőségét és méltatta az ünnepelt férfinak, *Krámer Miksának* a Chevra Kadisa, valamint az egész magyar zsidó felekezeti élet körül szerzett hervadhatatlan érdemeit.

GD

A Chevra ünneplése

Hétfőn este a Chevra Kadisa előjárósága és tisztikara szűkebb körben ünnepelte dr. *Dési Géza* alelnök elnöklete alatt *Krámer Miksa* elnököt. Itt *Lunzer Pál* alelnök az előjáróság nevében méltatta *Krámer Miksa* érdemeit és meleg szavakban fejezte ki az előjáróság szeretetét, nagybecsülését és ragaszkodását az elnök-

kel szemben és átnyújtotta az előjáróságnak művészi kivitelű plakettjét az ünnepeltnek. A tisztikar nevében dr. *Endrei* igazgató-főtitkár tolmácsolta a tisztikarnak, valamint az egész személyzetnek háláját azért az atyai jóakaratóért és barátságért, mellyel az elnök velük szemben viseltetik és átnyújtotta a tisztikar ajándé-

kát. Majd az Aggok Háza nevében *Wertheimer Lajos*, az Aggok Háza alelnöke nyújtotta át az Aggok Háza hódoló feliratát meleg szavak kíséretében, megköszönve *Krámer Miksa* elnöknek, aki egyszersmind az Aggok Házának is az elnöke, azt a szerető gondoskodást, mellyel az Aggok Háza ápolójaival szemben állandóan visel-

tetik. A hódoló feliratot az összes intézetek ápolói irták alá. *Krámer Miksa* elnök hálás szívvel mondott köszönetet úgy az előljáróságnak, valamint a tisztikarnak és ápolóknak azért a szeretetért és ragaszkodásért, melyben őt részesítették és kérte, hogy ezt a szeretetet őrizzék meg a jövőre is vele szemben.

Az ünnepi vacsora

A zsufolásig megtelt Goldmark-teremben, melyet ez alkalomra ünnepélyesen feldiszitettek, kedd este volt az impozáns diszvacsora *Krámer Miksa* és *neje* tiszteletére. Az ünnepelt házaspárt *Stern Samu* hitközségi elnök vezette be a terembe, ahol a jelenlevők felállva helyükről, percekig tartó tapsal fogadták. A dúsan felvirágozott asztalnál *Krámer Miksa* és *neje* mellett foglaltak helyet *Hevesi Simon* dr. vezető-főrabbi, *Stern Samu* elnök, *Stein Emil* dr. *Drucker Géza*, *Kiss Arnold* dr., *Dési Géza* dr. és *Lunzer Pál* szentegyleti alelnökök, *Gál Gyula*, a Nemzeti Színház örökös tagja, a pesti hitközség és a Szentegylet előljárói, rabbijai, körzeti elnökei és a fővárosi társadalomnak ugyyszólván minden kiemelkedő egyénisége.

A felköszöntők sorát

LUNZER PAL

a Szentegylet alelnöke kezdette meg. Meleg szeretettel üdvözölte a megjelent vendégeket, akik *Krámer Miksa* és *neje* tiszteletére összejöttek. „*Krámer Miksa* érdemeit a magyar zsidó és humanitárius életben méltatni felesleges, — mondotta — mert ezek be vannak írva minden magyar zsidó szivbe“. (Lelkes taps). Ezután

Dr. DÉSI GÉZA

a Szentegylet alelnöke mondotta a következőket:

„*Egy van, ami örök és változatlan, végtelen és hallhatatlan, egyet-*

len Örökkévaló Isten és az Ő törvénye, a Tíz-parancsolat, a szeretetnek szent törvénye. Ennek a törvénynek ad keretet, tartalmat és élő valóságot a Chevra Kadisa. Mikor még sem ház, sem hajlék, sem jog, sem igazság, sem biztonság nem volt, akkor a Chevra Kadisa már mint édesanya borult a szenvedő, vérző emberek fölé. A Chevra Kadisa a legősibb, legszentebb és legszebb intézmény. Mert amit tesz, nem háláért és köszönetért teszi. A szegények, betegek és halottak nem tudják viszonzni az irgalmasságot. Változhatik a világ, de a Chevra Kadisa sohasem volt és nem lesz felesleges.

Azonban minden intézmény sorsa attól függ, hogy ki áll az élén és a jó Isten különös kegyelme, hogy a mi Chevra Kadisánk élén az ünnepelt elnökünk áll. Krámer Miksa aggkorában is fiatal, mert nem a naptár a fiatalság, hanem a szeretet, a sziv virága és a virág tavaszt jelent. Kezét a jó Isten vezeti és mi, akik itt mellette dolgozunk, köszönjük a Mindenhatóknak, hogy őt nekünk adta! (Taps és éljenzés).

Hódolattal és hálával köszönjük az ő élete virágzó munkáját és alázatosan kérjük a Mindenható Istent, áldja meg hosszú élettel szeretett elnökünket drága hitvestársa oldalán egymás örömeire és a mi örömünkre. Töltse be szerencse és boldogság az ő életüket.“ (Hosszantartó éljenzés). Ezután

STERN SAMU udv. tan.
a hitközség elnöke emelkedett szó-
lásra:

A pesti hitközség nevében —
mondotta — köszönöm itt meg
Krámer Miksa elnöknek azt a pél-
dátlan munkát, melyet közös szent
céljainkért olyan önfeláldozó lel-
kesedéssel fáradhatatlanul kifejt.
A Chevra Kadisa büszkesége az
egész pesti zsidóságnak. És én itt
ma őbenne ünneplem nemcsak a
nagy intézmény hivatott vezetőjét,
hanem a lelkes barátot is, aki tet-
tel és tanáccsal ott áll mindig mel-
lettünk és az ő vezetése alatt álló
Chevra Kadisa a leghűségesebb
barátja és segítő társa a mi hit-
községünknek.

A mai ünnepség — mondotta
végül általános figyelem között
Stern Samu hitk. elnök — arra is
szolgál, hogy komoly szót intézzek
a magyar zsidósághoz. A mai ne-
héz időkből ne mutakozzunk so-
kat olyan helyeken, ahol a gyűlö-
let félreérthet bennünket. Vonul-
junk vissza a zsidó intézmények
falai közzé, szenteljük magunkat
ősi vallásunk és zsidó etikánk esz-
méinek, szerényen, csendesesen és
feltűnést kerülve éljük le életün-
ket a mai nehéz napokban!

Ezután meleg baráti szavakkal
üritette poharát *Krámer Miksára és
nejére.* Majd

Dr. ENDREI S. HENRIK

a Szentegylet igazgató-főtükára emel-
kedett szólásra.

*Az aggok és betegek a vakok
és szegények imádkoznak ma —
mondotta Endrei általános megha-
tottság között — az Egek Urához
és én az ő nevükben köszöntöm az
ünnepelt házaspárt. Mi Tórát irat-
tunk elnökünk tiszteletére, mert a
Tóra a Chevra Kadisánk szimbolu-
ma. A Tóra szeretettel kezdődik és
szeretettel végződik és a Chevra
Kadisa sem más, mint a végnélküli
örök és ismétlődő szeretet. (Taps.)*

*A zsidó jóttevés: az külön mű-
vészet. És a mi elnökünk művésze
ennek a nehéz hivatásnak, valódi
művésze Hány álmatlan éjszakát
szereztek neki a zsidó szegények
gondjai és bajai! Mennyit dolgozott,
harcolt és küzdött, míg sikerüli ujja-
építeni ezt a kommunisták által el-
pusztított nagy zsidó intézményt.
Izsaiás mondja: limdu hétév, ami
annyit jelent, hogy a jóttevést külön
meg kell tanulni. Én azt hirdetem,
hogy Krámer Miksa megtanította a
magyar zsidóságot, miképpen kell jót
tenni, (Zajos helyeslés).*

*A Chevra Kadisa tiszti kara, or-
vosai, egész személyzete nevében
kivánom, hogy a Mindenható a mi
elnökünket, a magyar zsidóság ősz
bölcsét valamennyiünk örömére még
soká éltesse. (Nagy éljenzés).*

Dr. Endrei S. Henrik megható be-
széde után szólásra emelkedett

VÉRTES EMIL

a Pesti Izr. Hitközség érdemes elől-
járója. Ki, mint belvárosi fővárosi
bizottsági tag több, mint 3 évtizedet
töltött el *Krámer Miksa* politikai ve-
zetése alatt a közéletben.

Nagy érdeklődés mellett eleveni-
tette fel **Vértés Emil** a Polónyi Géza-
féle Saskör évtizedes emlékeit, ahol
Krámer Miksa az egyik legfontosabb
vezető egyéniség volt. Engem, mint
fiatal embert — mondotta **Vértés Emil**
— karolt fel, segített tettel és tanács-
csal **Krámer Miksa**. És ahogy mellet-
tem állt, mikor 27 éves koromban fő-
városi bizottsági tag lettem, éppolyan
szerető figyelemmel kíséri mostani
működésemet. Ünneplem őt, mint a
magyar zsidó fiatalság mentorát, tani-
tóját és példaképét!

Általános érdeklődés mellett emel-
kedett szólásra

Dr. BLAUNER MÓR

a budapesti Ügyvédi Kamara elnök-
helyettese:

*Egy kis hontmegyei falunak temetőjé-
ből hozok üdvözetet — mondotta **Blauner
Mór dr** — Abból a faluból, ahol **Krámer
Miksa** született, ahol gyermekéveit élte és
ahonnan én is származom. Nekem is de-
res már a fejem, azonban sokkal fiatalabb*

vagyok, mint Krámer bátyám és ezért tanuságot tehetek róla, hogy még ma, évtizedek után is, élve él abban a kis faluban a szülői szeretetnek az a legendája, mely Krámer Miksáról szól. Ahogy ő szerette a szüleit, ahogy ő imádta és tisztelte őket, az már maga is jelenti azt a nagy hivatottságot, azt a lelki előképzettséget, ami a mi nagy Chevra Kadisánk vezetéséhez szükséges. Ünneplem Krámer Miksát, mint a legszentebb zsidó parancs, a szülői szeretet megtestesülését. (Taps).

Ezután

Dr. BARACS MARCELNÉ

a Minosz etnőkasszonya szívhez szóló szavakban tolmácsolta a magyar zsidó női tábor tiszteletét és hódolatát a Krámer-házaspár iránt.

Végül nagy és lelkes ünnplés közben állott fel

KRÁMER MIKSA

hogy megköszönje a felszólalásokat:

— Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Amikor én ma itt, ebben a diszes társaságban felszólalok, engedjék meg, hogy első szavam a hálának és köszönetnek szava legyen a Mindenható Istenhez, aki megengedte nekem, hogy ezt a napot testi és szellemi frissességben megérjem. (Élénk éljenzés).

Hálásan köszönöm az én kedves munkatársaimnak, hogy szombaton olyan nagy szeretettel rendezték meg a templomi ünnepséget, hálásan köszönöm ezt a mai diszes ünnepséget is. Köszönöm nagyra-becsült hitközségi elnökünknek, az én tisztelt barátomnak azt, ahogy — bár azt hiszem kissé túlzottan — méltatta működésemet. Bocsásanak meg, hogy nem tudok itten most minden egyes felszólalással foglalkozni. Fogadják mindnyájan külön-külön őszinte köszönetem kifejezését.

Nagy köszönettel és hálával tartozom az én nagyon kedves tisztviselői karomnak, amelynek élén dr. Endrei S. Henrik áll. Ha a tisztviselői kar nem támogatja, nem segíti a vezetőséget, nem lehet eredményt elérni és nem ér-

hettük volna el azt az eredményt, amit elértünk. És hálásan köszöntöm mindazokat, akik ma este itt megjelentek és ennek a szép, meleg estének oly nagy fényt adtak.

Engedjék meg, hogy felhasználjam ezt az alkalmat és a szívükbe, a lelkükbe vésem a szeretetet és ragaszkodást a mi Chevra Kadisánk iránt. Az egész vezetőségnek nagy munkájába került, hogy a mi Chevra Kadisánkat erre a nivóra tudtuk emelni, amelyen ma van. És még nagyobb munkába és megterhelésbe kerül, hogy azt a nivót, amelyet elértünk, meg is tarthassuk. Szívesen dolgoztunk és szívesen akarunk tovább is dolgozni. Ha a mi hittestvéreink megbetegednek, munkaképtelenné lesznek, megnyugtatja őket az a tudat, hogy van egy hely, ahol nyugodtan, gond nélkül hajthatják le fejüket. Megnyugtatja őket az a tudat, hogyha súlyos, vagy gyógyíthatatlan betegségben szenvednek és otthon nem ápolhatják őket, van egy hely, ahol, ha nem is tudjuk a gyógyíthatatlan betegeket meggyógyítani, de ameddig élnek, csillapítjuk és enyhítjük fájdalmukat. Megnyugtatja hittestvéreinket az a tudat, hogy van egy hely, ahova eljöhhetnek panaszukkal, ahol meghallgatják őket és mindent megteszünk érdekükben, ami módunkban áll.

Még csak egy dolgot kívánok leszögezni. A mi Chevra Kadisánknál tizenkétezer kartoték van. Ez

Köhögsz?

Végy

Bronhy-t!

Stühmer gyártmány!

OLVASOM,...

NEM OLVASOM...

Nem olvasom

*A százéves Nemzeti Színház ünnep-
lői sorában ott áll az egész ország
népe felekezeti különbség nélkül. A
Nemzeti Színház az egész nemzeté,
ezt a színházat nem szabad senkinek
kiszajátítani, mert ez mindnyájunké. A
száz év előtti gyérszámu pesti zsidó-
ság, amely lázas buzgalommal ma-
gyarosodott, kitörő örömmel üdvözöl-
te a Nemzeti Színház létesítési tervét
és tehetségéhez mértén anyagilag is
hozzájárult az építési költségekhez.
Egykoru feljegyzések szerint az Óbu-
dai Zsidó Község 1836. március 15-én
200 forintot, ugyanezen napon Fuchs
Mózes 50 forintot adott az építésre.
A legnagyobb adományok egyikét —
1000 forintot — a zsidó Ullmann Mó-
ritz adta. A Nemzeti Színháznak száz
év alatt és még ma is több zsidó
tagja, rendezője és szerzője volt és
van. De Ujházi Ede jellemezte mégis
legjobban a zsidóság és a színház
viszonyát egyellen mondatával. A fe-
lejthetetlen Mester ugyanis ezt mond-
ta: „Marhák! Színházat játszani —
lehet zsidók nélkül is, de színházat
megtölteni — bajosan . . .*

Olvasom

Eckhardt Tibor múlt vasárnapi be-
szédében azt mondta a nyilasokról,
hogy közelállnak a bosszuálló Jeho-
vához, mint a szeretet istenéhez. Bo-
csánat, nem ugy van, A keresztény

tudósok egy része azt mondja a Bib-
lia istenéről, hogy bosszuálló, mert
az apák vétkeit megbünteti a gyer-
mekeken és mert a szigorú igazság
alapján áll, nem pedig a szeretet
alapján. Így tehát mi nagyon megvol-
nánk elégedve, ha a nyilasok is a
bosszuálló „Jehova“ törvénye szelle-
mében működnének és mindig csak
a szigorú igazság alapján állnának
és agitálnának. Mi egyáltalában nem
kivánunk tőlük szeretetet, mert telje-
sen konszolidált volna Magyarország
helyzete, ha a szélsőséges pártok az
igazságért és nem csupán egyoldalú
igazukért, illetőleg a hatalmukért har-
colnának.

Nem olvasom

Ma már egy tóraavatási ünnepé-
lyen is meglátszik, hogy Max Rein-
hardt korában élünk. Mióta a szinpadí
rendezés készsége művészetté fejlő-
dött, ennek hatása a kulturélet min-
den megnyilatkozásában mutatkozik.
Ezt tapasztaltuk a legutóbbi tóraava-
tási ünnepélyen a Dohány-utcai tem-
plomban Katonai parádék már az
őskorban is tökéletesek voltak és a
római Augustusok korszakában a leg-
magasabb fokot érték el. Egyházi
rendezés terén a katolikus egyház
vezetett, Szent Péteri rituálé volt a
minta, melyet a többi felekezetek csak
lemásoltak. Mikor a szinpadí kultura
fejlődni kezdett, a színházi rendezés is
az egyházi ünnepségek módját igye-
kezett elsajátítani. Az idők folyamán
a szinpadí rendezés oly magas fokot

ért el, hogy ma ez a minta és ennek tanulságait szűrjük le az egész vonalon, ha a felekezeti életben is rendező tehetőségek működnek és ügyelnek a rendezés pontos betartására. Csak a felekezeti bankettek rendezése ütközik nagy nehézségekbe, mert ebből engesztelhetetlen sértődések támadnak. Ez az e fajta rendezéseknél olyan eredendő bűn, melyen még Max Reinhardt sem tudna segíteni.

Olvasom

Egy antiszemita lap azt közölte, hogy egy Cicesz nevű zsidó hamis okiratokat gyártott, de a detektívek lefogták. A lap nem tudja, hogy ezeketán az ügyes detektívet még sértőbb módon deklarálta zsidónak, mert hisz az ügyes detektív, aki a Cicesz nevű hamisítóba beleharapott, a szó szoros értelmében «Ciceszbeiszer» lett.

Olvasom

Mint nálunk annak idején Munkácsy Mihály, olyan szerepet játszott Németországban Max Liebermann 1933-ig. Ekkor mondott le a német Képzőművészeti Akadémián viselt tisztjéről és teljesen e'hagyottan halt meg 1935-ben. Gazdag patricius asszimiláns család sarjaként nevelkedett s a zsidósággal kevés kapcsolata volt. Kizárólag művészetének élt. A végén zsidóvá pofozták. Csaknem cionistává is lett.

A Schocken-Verlag kiadásában most jelent meg Max Liebermann hetven levele, ezekből a következő érdekes részleteket idézzük:

«Goethe sagt mal (ich glaube bei Eckermann) Judensprache ist pathetisch: die Sprache der Propheten steckt uns noch in den Knochen . . . Heute müssen wir uns umso grösserer Nüchternheit befleißigen, indem wir ruhig unsrem Handwerk nachgehen und — entsagen, besonders dem Assimilations-Traume.

Aus dem schönen Traum der Assimilation sind wir leider, leider! nur zu jäh

aufgeweckt. Für die jüdische Jugend sehe ich keine Rettung, als die Auswanderung nach Palestina, wo sie als freie Menschen aufwachsen können und dem Gefahren des Emigrantentums entgehen. Leider bin ich, da ich im 87-sten stehe, zu alt, um auszuwandern, aber der heranwachsenden jüdischen Generation zu einem freien Dasein zu verhelfen, scheint mir die wünschenswerteste Hilfe.

Olvasom

A «Reggeli Ujság» október 25-iki számában szellemes glossza jelent meg arról, hogy a jobboldali sajtó megrovásképpen felsorolja azoknak a «liberálisoknak» nevét, akik az Eckhardt-féle digózási akcióhoz komoly összegekkel hozzájárultak. A cikk szerint — a szélsőjobb most újra megerezthet egy megrovási kalandot, mert ugyanezek az átkos «liberálisok» oda-szemtelenkedtek az eucharisztikus évgyűjtőiveihez, amelyekre ugyancsak nagy összegeket irtak fel. A cikk így végződik: Félünk, hogy ha jól utánanézzünk a szélsőséges jobboldali mozgalmakat financirozóknak, ugyanezeket a neveket megtalálhatjuk az adakozók listáján. — Mi is félünk! Azt hisszük, sajnós, hogy a Reggeli Ujság szellemes cikkirójának tökéletesen igaza van. Még csak azt tesszük hozzá, hogy ismerünk olyan zsidókat is, akik digózásra és eucharisztikus kongresszusra adnak — ez helyes — ; adnak a nyilasoknak is — ez már nem helyes — és nem adnak a zsidó intézményeknek: ez viszont rájuk jellemző.

KAMARA MOZGÓ

Pekár Békeffy-Stella vigjáték

A kölcsönkért kastély

Turay Ida, Ráday Imre, Tolnay Klári, KABOS, Rajnay, Vaszary Piri

Előadások kezdete: hétköznap 3/4, 6, 3/4, 8, 3/4, 10
szombat, vásár- és ünnepnap 4, 6, 8, 10

Nem olvasom

A *Chevrá Kadisa* elnökének Krámer Miksának 85-ik születése napja alkalmából a Dohány-utcai templomban megtartott ünnepségek során a péntek esti istentisztelet keretében felcsendült Gottschall Jakabnak, a Pesti Izr. Hitközség Páva-utcai temploma karmesterének a jubilánsnak ajánlott új szerzeménye, egy fenséges „Rcéh”. Az új zenemű mindenkit magával ragadott. Reméljük, hogy sokszor fogunk még gyöngyözködni ebben a mesterműben.

Olvasom

Orthodox irányban haladnak a temesvári cionisták. Legalább lapjuk: az Uj Kor ezt mutatja. Vagy nagy cikket vesz át a budapesti orthodox Zsidó Ujság-ból. Ezt az orthodoxosodási folyamatot nem akarom gátolni és ezért felhívom figyelmét, hogy ne vegye át azt a cikket, amely az újpesti orthodox rabbi készülő talmudi enciklopédiájáról úgy beszél, mint egy „posthumus” műről. Mert azt már hallottam, hogy egy rossz emberről mondták, hogy élő halott, de egy jámbor orthodox rabbi úgy állítani oda, mint aki halott élő, mert műve is, amit most kibocsát, posthumus, az már mégis tulzás, amit nem szabad követni.

Olvasom

A következő hihetetlen és érthetetlen hirt: Heinrich Himmler, a berlini rendőrfőnök a német vallás és közoktatásügyi minisztérium jóváhagyása mellett elrendelte az összes teológiai és prédikátorképző iskolák bezárását. Egyidejűleg felfüggesztette az összes német felekezeti iskolák és vizsgabizottságok működését. Ezen hatósági intézkedés folytán a német egyházak számára lehetetlenné vált a lelkészek és prédikátorok képzése. Hasonlóképpen betiltották a protestáns egyház iskoláinak működését is.

Olvasom

Doncaster angol város zsidó vallásu polgármesterét, Samuel Morrist, abból az alkalomból, hogy 33 évet töltött városa szolgálatában, Doncaster város díszpolgárává avatták.

Olvasom

Az Esti Ujság nagy beszámolót ír Nyékhegyi István előadásáról, amely a Józsefvárosi Keresztény Községi Pártban hangzott el «A sajtó a zsidóság hatalmában» címmel. Az Esti Ujság szerint «Nyékhegyi megdöbbenő számszerű adatok óriási tömegét tárta hallgatói elé.» Többek között idéz Dr. Kenéz-Kurländer Edének a Szombat 1910! évi számában megjelent cikkéből és hosszú kommentárt is fűz az állítólag 27 évvel ezelőtt «megjelent» Szombat-cikkhez. — Csak annyit fűzünk ehhez: ha Nyékhegyi ur «megdöbbenő számszerű adatai» mind ilyen pontosak, akkor minden józan embernek meg lehet a véleménye az előadásról.

Nem olvasom

«Tekintély-túltengés» ellen irt cikket Krisztháber Adolf, hitközségi elnök a budai hitközség értesítőjében. Okfejtés alapján megállapítható, hogy a cikk tendenciája nem egyéb, mint — tekintélyrombolás. Nem olyan időket él a zsidóság, hogy a meglevő és nem túltengő tekintélyeket lerombolja.

TIVOLI FILMSZÍNHÁZ

TELEFON 123-049

VI NAGYMEZŐ-U. 8

Október 21-től

Dick Powell, Madelaine Caroll,
Alice Faye es a 3 Ritz Brothers

MIMI

a gazdag ember lánya

zenés vígjáték.

MAGYAR TÁNCOK

a Gyöngyös Bokréta előadásában.

Előadások kezdete; szombat kivételével 4, 3/4, 7, 1/2, 10, szombaton 1/4, 1/2, 6, 1/2, 8, 3/4, 10, vásár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8, 10 órakor

Weisz Márk ünneplése

Meleg ünnepség színhelye volt a Pesti Izraelita Hitközség székházának diszterme. A józsefvárosi izr. templomkörzet ugyanis diszelnökévé választotta Weisz Márk nagykereskedőt, a Weisz és Vidor cég főnökét, aki 47 észtendő előtt állott a körzet élére. A hitközségi székház disztermében az egybegyűlt előkelő közönség jelenlétében Stern Samu, a hitközség elnöke, Wertheimer Soma kerületi előljárósági tag és dr. Rigler Tibor, az ifjusági csoport elnöke sorra elevenítették fel Weisz Márk érdemeit, majd Braun Vilmos igazgató átadta a diszelnökké választásról szóló okmányt, Scheiber Vilmos körzeti rabbi pedig megáldotta az ünnepeltet.

Dr. Dési Géza lett a Pesti Izr. Hitközség oktatási ügyosztályának új vezetője. A Pesti Izraelita Hitközség előljárósága legutóbbi ülésében néhai dr. Glücksthal Samu helyébe a hitközség oktatási ügyosztályának vezetésével dr. Dési Géza előjárót bízta meg.

A győri Chevra Kadisa főpénztárosa, Patak Ignác most ünnepelte nyolcvanadik születésnapját, mely alkalommal tisztelői és barátai elhalmozták gratulációkkal.

Dr. Zahler Emil előadása. A Pesti Izr. Hitközség ferencvárosi ifjusági csoportja az új Páva-utcai kulturteremben, csütörtökön október 21-én este tartotta első előadását, amelyen dr. Zahler Emil templomkörzeti diszelnök, főorvos tartott tartalmas előadást „A zsidó orvosok a legrégebb időktől napjainkig” címmel. A megjelent előkelő közönség, akiknek élén Stern Samu elnök és dr. Barna Károly kulturális előjáró foglaltak helyet, zsufolásig megtöltötte az új disztermet és igen melegen ünnepelte a nagyszerű illusztris előadót. Dr. Zahler Emil előadása után Kádárné Zahler Erzsébet előadónő üvészszavalt frenetikus sikerrel és a jelenlevő közönség ünneplő tapsaitól kísérve. A szép előadás, amelyen dr. Glück Zoltán ifjusági elnök mondott bevezető beszédet, dr. Rosenblum Manó rabbi közreműködésével ért véget.

Házasság. Kardos Anny, Kardos Ernőnek, a Pesti Chevra Kadisa kiváló és népszerű főtitkárának, a háboruban többszörösen kitüntetett emléklapos századosnak és nejének leánya és Fodor Zoltán főtisztviselő november 7-én tartják esküvőjüket.

Eljegyzés. Gerő Dezső, lapunk nyomdájának, a Gerő Testvérek nyomdacégnek beltagja eljegyezte Fränkl Kornélia urleányt.

Lukács könyvkereskedés és kölcsönkönyvtárban (Nádor-u. 8.) állandóan a legújabb magyar és idegen nyelvű könyvek kaphatók.

Olvasom

Radautiban létezik egy ipariskola leányok részére. Az igazgatónő ki mondta a szentenciát, hogy a zsidó tanulók 3000 lejt, a többi vallásuak pedig 900 lejt fizetnek havonta. Egy új metódus ez, amilyenre nem igen volt még precedens. Tehát nem numerusok és nem egyéb vegzaturák, hanem anyagi retorziók. Miért fizessen egy zsidógyerek is annyit, mint egy nemzsidó? Ha tanulni akar, akkor fizessen! Igen, fizessen 2100 lejjel többet, mint a többi vallásuak. Ezzel vagy elveszik kedvüket a tanulástól, vagy ha tanulni akarnak, a szülőknek több áldozatot kell hozni. Ha sok kell tandijra, kevesebb jut másra. És ugyebár, ha egy zsidónak kevesebb jut, azért még nem megy tönkre a világ. A világ nem! Csak legfeljebb a zsidó szülő. Már pedig egy zsidó szülő tönkremenéséből nem kell kázust csinálni, még a radauti iskolában sem. Természetesen az illetékesek panaszra mentek a hatóságokhoz. De eddig még nem segítettek rajtuk. Csak Uram őrizz, nehogy eszébe jusson más igazgatónak vagy igazgatónőnek egy ilyen tandij-numerusclausus. Mert ha igen, úgy el lehetünk készülve, hogy e téren hatalmas meglepetések jöhetnek még. Napjainkban annyi csodabogár születik, hogy eggyel több, vagy kevesebb igazán nem játszik szerepet. A radauti iskola — iskolát csinált. (Népünk)

HIREK

A nagykovácsi izr. hitközségben 64 év óta betöltetlen a főrabbi állás. Benedek György hitközségi elnök önzetlen fáradozása és a személye iránti nagy tisztelet és bizalom most elhárította az akadályokat és javaslatára a hitközség előjárósága és képviselőtestülete egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy a főrabbi állást betölti.

A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet hallgatóinak G. ű. Theológiai Egyesülete megválasztotta tisztikarát az 1937—38. tanévre. Elnök: dr. Soltész Elek; alelnök: dr. Szabó Ödön; főtitkár: Hirschler Árpád; titkár: Rosenthal László; pénztáros Scher László; pénztáros: Weinberger József; főjegyző: Teichmann Jakab; jegyző: Fein Emil; főellenőr: dr. Klein Miklós. Az egyesület tisztikara a tagok súlyos helyzetére való tekintettel széleskörű szociális és kulturális programot akar kifejteni.

VAC-GYŐZELMEK. Az elmúlt héten kerültek eldöntésre a Magyar Országos Asztali Tennisz Szövetség országos versenyei, amelyeken a tavasszal Magyarország bajnokságát nyert Gárdos II. a Vac hirtelen feltűnt kiváló asztali tenisz játékos nyerte el az I. oszt. férfi egyes; ugyancsak Vac-tagok nyerték a férfi egyes II. helyét: Benkő II.; ifjúsági egyes I. helyét: Groszmann; a női egyes II. helyét: Berger Dóra és a II. oszt. férfi egyes II helyét: Groszmann.

Szülők pedagógiuma. A pesti izr. hitközség már évek óta sorozatos előadásokat rendez amelyeken elsősorban neves, hívtásos pedagógusok a nevelés általános érdekű elvi és gyakorlati kérdéseit világítják meg az érdeklődő szülők előtt. Az a

nagy érdeklődés, amely ezen előadások iránt állandóan megnyilvánul és az az élénk vita, mely az előadásokhoz fűződik, bizonyossága annak, hogy ez a népszerűvé lett intézmény valóban fontos missziót teljesít. Az idei program is gazdag tartalmú: szó lesz a nevelés általános problémáiról, a tanuló jellemneveléséről, valóságos, szociális; esztétikai, gyakorlati készségekre való neveléséről a bizalom szerepéről a nevelésben, a szülői háznak viszonyáról az iskolához, stb. Az előadók között ott van: dr. Bernáth Miklós vallásianár, dr. Cseh Arnold tanár, dr. Fuchs D. Rafael igazgató, dr. Kaufmann Irén főorvos, dr. Lévy Lajosné tanárnő, dr. Pásztor József tanár, Strasser V. Benő tanár, dr. Szemere Samu tanügyi főtanácsos, Szeles Henrik tanár, Tódor Jenő szerkesztő. A Szülők Pedagógiuma idei évfolyama október 20-án nyílt meg.

FELHIVÁS. A Rabbiképző Theológiai Egyesülete kéréssel fordul azokhoz a pestkörnyéki és vidéki hitközségekhez, hol rabbi nem működik, hogy Chanukkára ünepi szónokul a Theológiai Egyesület rabbijelölt tagjait hívják meg. Megkeresések a Theológiai Egyesület titkárságánál, VIII. Röck Sziárd utca 26.

A Jogi Hírlap új Büntetőjogi Döntvénytára jelent meg dr. Avedik Félix budapesti büntetőjársbiróság elnökének szerkesztésében, amely feleleli az utolsó három év büntetőjog-gyakorlatát, könnyen áttekinthető rendszerben. A könyv hézagpótló és nélkülözhetetlen.

TOKAJI BOROK LERAKAT
TOKAJI KIRÁLYA V. NÁDOR U. 5
FUCHS TOKAJI TEL 181-2-74
A KORONÁJA TOKAJI MINTAPINCE
FUCHS LÁSZLÓ

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. Kenéz-Kurländer Ede, Budapest, VI. Gr. Zichy Jenő-utca 43
Telefon: 127-135

Auer nyomda (bérnök Gerő Testvérek) VIII Rákóczi-ut 11 — Telefon 130-940

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára